

Het kan wel, een

▲ Morgen wordt Wim van den Berg geïnstalleerd als pastoor.

Geprobeerd om negatief gevoel om te buigen naar positief gevoel

—Wim van den Berg

De openlijk homoseksuele Wim van den Berg (50) wordt morgen officieel geïnstalleerd als pastoor in Eindhoven. „Ik hoop dat wij als Oud-Katholieke Kerk in Nederland een ander geluid kunnen laten horen.”

Manon van den Brekel
m.vdbrekel@ed.nl

Zei niet slechts met z'n zevenen, maar het gezang van de mannen en vrouwen vult de hele kerk. Het is donderdagmiddag, een vast moment in de week waarop een aantal leden van de parochie van de Heilige Maria Magdalena van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland samenkomt in hun kerk aan de Boschdijk in Eindhoven. Op zondagen zijn ze doorgaans met meer: een stuk of twintig, vijftientwintig.

Terwijl de parochianen om de beurt hun gebeden uitspreken, klinkt vaak het geraas van de auto's op de drukke Boschdijk. Er wordt gebeden voor vluchtelingen, voor vrienden, voor kennissen. „Laat ons bidden voor al die mensen die de informatievoorziening verzorgen in de media”, zegt één van de aanwezigen. „Dat zij de waarheid op het spoor zijn.” En dan in koor: „Heer, ontferm u over ons.”

De Oud-Katholieke Kerk van Nederland ontstond aan het begin van de 18de eeuw na een conflict tussen enkele priesters en het Vaticaan. De kerk telt twee bisschoppen, ongeveer dertig parochies en een stuk of zesduizend leden.

De oudkatholieken vormen een eigenzinnige club. Waar de Rooms-Katholieke Kerk zich vooral profileert als een strug en rechtlijnig mannenbolwerk, staan de oudkatholieken juist bekend om hun ruimdenkendheid. En zo kan het gebeuren dat de 170 leden van de oudkatholieke parochie in Eindhoven worden geleid door een homoseksuele man en een vrouw.

Wennen

„In onze kerk wordt geen verschil gemaakt tussen mannen en vrouwen”, zegt Wim van den Berg (50). Hij is geestelijk verzorger in de psychiatrie in Tilburg en omstreken, en morgen wordt hij officieel geïnstalleerd als pastoor in de Eindhovense oudkatholieke kerk. „Bij ons kan ook een vrouw pastoor worden, of bisschop.” Ook homoseksualiteit is geen probleem bij de oudkatholieken: Van den Berg kan gewoon samenwonen met zijn mannelijke partner.

Samen met Leonie van Straaten (55) geeft Van den Berg leiding aan de kerk. Van Straaten, die in de oecumenische gemeenschap De Hooge Berk in Bergseijk woont, is theologe en assistent-pastoor, een positie die in de Rooms-Katholieke Kerk niet door vrouwen bekleed kan worden. Het levert soms verwonderde gezichten op bij andere katholieke kerken waarmee Van Straaten contact heeft. „Ze moeten er een beetje aan wennen, want hier in het zuiden is het nog niet zo gebruikelijk. In Noord-Nederland is het bekend dat vrouwen actief zijn binnen de kerk, omdat daar meer oudkatholieke parochies zijn. Maar ze doen er niet moeilijk over. Het levert ook heel mooie gesprekken op, over de ruimte binnen ons geloof.”

De wens om een functie te bekleden binnen de kerk kwam bij Van Straaten pas nadat ze lid werd van de Oud-Katholieke Kerk. Voor Van den Berg ligt dat anders, hij was 17 toen hij wist dat hij priester wilde worden. „Op mijn 27ste ben ik tot priester gewijd, waarna ik twaalf jaar pastoor ben geweest in een rooms-katholieke kerk.”

Totdat hij verlied werd. „Dat betekende dat ik de kerk moest verlaten als pastoor, dat had te maken met het celibaat. Dan kun je geen priester meer zijn en dat wist ik ook.” Dat hij verlied werd op een man gaf het geheel een extra lading.

homo als pastoor

„Men was verrast daarover. Dat je niet alleen het celibaat niet meer wilt belevan, maar dat je ook nog homoseksueel bent. Dat had men niet verwacht bij mij.” Met parochianen van zijn vorige kerk heeft hij nog wel contact. „Met collega's niet, daar lag het heel lastig voor. Maar ik kijk daar niet met ranuncie op terug.”

„Het heeft een tijdje geduurd voordat ik het los kon laten. Ik heb geprobeerd om het negatieve gevoel om te buigen naar een positief gevoel en op zoek te gaan naar een gemeenschap waarin ik wel mezelf kan zijn.” Die gemeenschap vond hij in Eindhoven bij de Heilige Maria Magdalena parochie. „Dat heeft me veel goeds gebracht.”

Discussie

Zijn collega Van Straaten liep tegen iets anders aan binnen de Rooms-Katholieke Kerk: er was nauwelijks discussie mogelijk. „We hebben als kerkelijke instituties veel vastgelegd. En dat is jammer.” Juist aan die discussie hecht ze veel waarde. „We hoeven het niet allemaal met elkaar eens te zijn. Ik houd wel van een beetje verschillen van mening. Als het pijn gaat doen is dat moeilijk, of als er mensen gekwetst worden. Maar als je een beetje stevig in je geloof staat, is het ook goed om een stevig gesprek te voeren. Ik kan ook echt van anderen leren die meningen hebben waar ik het niet mee eens ben, maar waardoor ik wel geprikkeld word om na te denken. Ik hoop dat we als kleine kerk een beetje een luis in de pels mogen zijn die dat gesprek niet schuwt.”

Als assistent-pastoor begeleidt Van Straaten de Bijbelgroep, gaat ze voor bij vieringen, verzorgt ze bijeenkomsten met parochianen en legt ze huisbezoeken af. Maar doet ze dat nu echt anders dan haar mannelijke collega's? „Ik weet niet of je precies moet kijken naar of iemand een man of een vrouw is, want je hebt ook vrouwelijke mannen en mannelijke vrouwen. Ik denk wel dat je als verschillende mensen elkaar aanvult. En dat als die verschillende mensen alleen maar mannen zijn, je wel iets mist op den duur.”

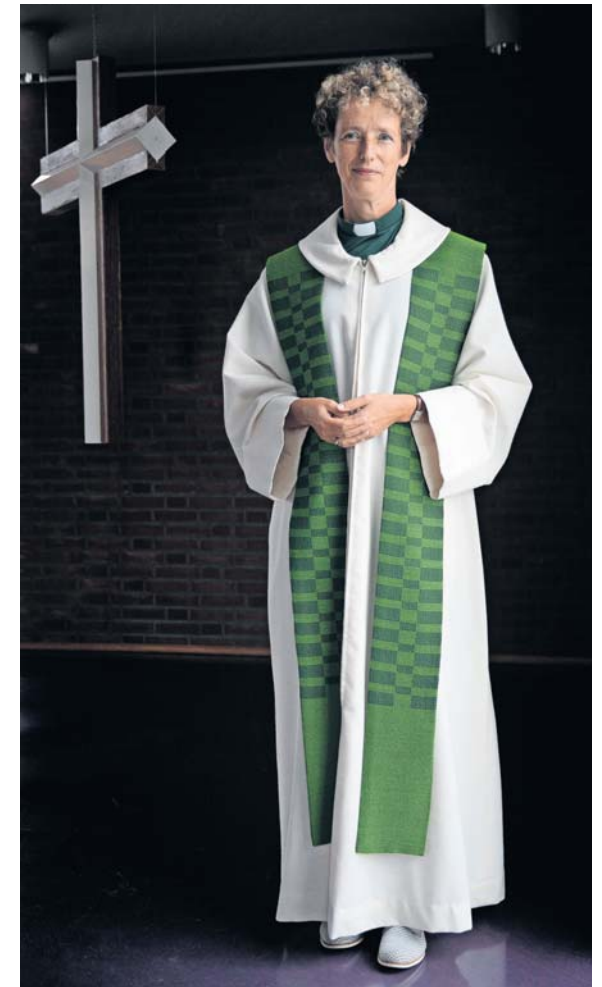
Op de vraag of hij een verandering tweeweg denkt te kunnen brengen in de gehele katholieke gemeenschap haalt Van den Berg eens diep adem en lacht. „Nou, dat is wel heel groot. Ik geloof niet dat ik door mijn manier van leven echt iets kan veranderen aan die heel grote Rooms-Katholieke Kerk. Maar ik hoop wel dat wij als Oud-Katholieke Kerk in Nederland een ander geluid kunnen laten horen.”

Even leek de Rooms-Katholieke Kerk een flinke sprong te gaan maken. Op 24 juni zou een 'roze viering' worden gehouden in de Sint-Janskathedraal in Den Bosch. Vanwege de commotie die er in het bisdom ontstond, gaf bisschop Gerard de Korte er uiteindelijk toch geen toestemming voor. „Ik denk dat de bisschop een heel goed plan had en ook wilde laten zien dat de kerk toch ruimte probeert te scheppen”, zegt Van den Berg. „Het is alleen jammer dat het bijkbaar niet op het juiste moment is gebeurd. Ik denk dat aan beide kanten mensen teleurgesteld zijn. Mensen die behoudend zijn, zijn teleurgesteld dat de bisschop dit van plan was. Mensen die wilden deelnemen aan de roze viering zijn teleurgesteld dat het niet doorging. En de bisschop is waarschijnlijk teleurgesteld dat het niet gelukt is. In die zin zijn er alleen maar verliezers. Dat vind ik wel jammer.”

Een roze viering is voor de Heilige Maria Magdalena parochie een beetje overbodig. „Bij ons is sowieso iedereen welkom. Tijdens één van mijn eerste preken hier heb ik gesproken over de gelijkheid van man en vrouw en de verschillende relaties die er kunnen zijn. Dat heeft bij ons altijd een plek. Maar we hebben het natuurlijk ook over heel veel andere dingen”, zegt Van den Berg.

Stellen van hetzelfde geslacht kunnen ook gewoon trouwen in de kerk van de Heilige Maria Magdalena parochie. „Twee vrouwen die hier getrouwd zijn, verwachten binnenkort hun tweede kindje samen”, vertelt Van den Berg. „Dat is wel heel mooi.”

■ Wim van den Berg en Leonie van Straaten aan het woord horen? Beluister dan het interview op ed.nl/eindhoven

▲ Leonie van Straaten is assistent-pastoor. FOTOS:KEESMARTENS/FOTOMELLENHOF

Ik hoop dat we als kleine kerk een beetje een luis in de pels mogen zijn

—Leonie van Straaten